

**Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore**

OLIMPIJADA ZNANJA 2015.

Zadaci iz Biologije
za 1. razred srednje škole

RJEŠENJA I PRAVILA BODOVANJA

1. Koja od organela ima spoljašnju i unutrašnju membranu:
a. ribozomi
b. plastidi
c. lizosomi
d. mitohondrije
(zaokruži tačne odgovore) (2)
2. Ulogu razgradnje vodonik-peroksida u ćelijama Eukariota imaju:
a. lizosomi
b. melanosomi
c. peroksizomi
d. vezikule
(zaokruži tačan odgovor) (2)
3. Prokarioti se dijele:
a. mitozom
b. mejozom
c. konjugacijom
d. binarnom diobom
(zaokruži tačan odgovor) (2)
4. Proces mejoze započinje sa:
a. spermatogonijama
b. germinativnim ćelijama
c. primarnim spermatocitima
d. sekundarnim spermatocitama
(zaokruži tačan odgovor) (2)
5. Uloga ugljenih hidrata u plazmalemi je:
a. pasivan transport makromolekula
b. olakšana difuzija
c. označavanje i prepoznavanje ćelija

d. aktivan prenos jona
(zaokruži tačan odgovor)

(2)

6. Natrijum-kalijum pumpa:

a. ubacuje jone kalijuma u ćeliju

b. troši energiju ATP-a

c. ubacuje jone natrijuma u ćeliju

d. učestvuje u olakšnoj difuziji

e. transportuje jone niz koncentracijski gradijent

(zaokruži tačne odgovore)

(2)

7. Da bi izvršili frakcionisanje ćelija upotrijebit ćemo:

a. elektronski mikroskop

b. kulturu ćelija

c. centrifugu

d. radioizotope

(zaokruži tačan odgovor)

(2)

8. Sočivo elektronskog mikroskopa je:

a. anoda

b. katoda

c. elektromagnet

d. elektroda

(zaokruži tačan odgovor)

(2)

9. U ćelijskoj membrani nijesu prisutni:

a. enzimi

b. glikoproteini

c. celuloza

d. transportna RNK

e. holesterol

(zaokruži tačne odgovore)

(2)

10. Dužim žvakanjem komada hleba osjetit ćete sladak ukus. On nastaje djelovanjem enzima na jedan sastojak hleba. Tokom njegove razgradnje nastaju:

a. disaharidi

b. fruktoza

c. maltoza

d. saharoza

e. α -amilaza

(zaokruži tačne odgovore)

(2)

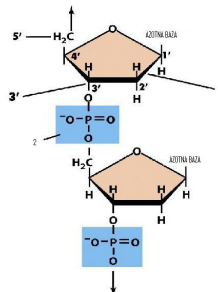
11. U tabeli unesi glavne funkcije organela eukariotske ćelije.

Organela	Uloga
Plastid (hloroplasti)	fotosinteza

Endoplazmatski retikulum	Sinteza proteina, lipida
Goldžije aparat	Sortiranje i modifikacija proteina

(3)

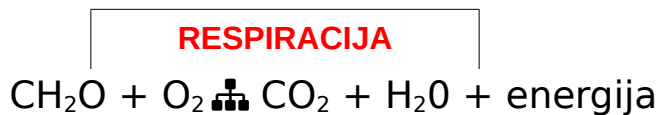
12. Sa slike prepoznajte o kojoj molekuli se radi?

Odgovor: **DNK molekula**

(2)

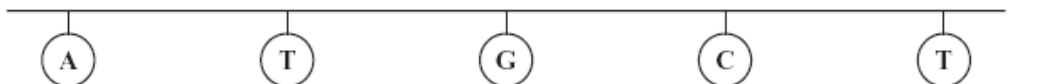
13. U prazno polje iznad reakcije napiši o kom procesu se radi.

(2)

14. Dijagram pokazuje jedan lanac DNK. Napišite komplementarni lanac koji se formira u procesu replikacije. Koristite oznake A, C, G i T: (A=adenin; C=citozin; G=guanin; T=timin). Koristeći komplementarni lanac napišite sekvencu transkripta.

DNK replikacija (T, A, C, G, A)

Sekvenca transkripta je: (U,A,C,G,A)

(2)

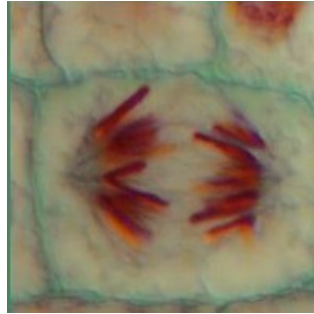
15. Rasporedi u tabeli, s lijeve strane, grupu proteina tako da odgovaraju njihovoj biološkoj funkciji:

1. Insulin
2. Miozin
3. G-protein
4. IgM

Grupa proteina	Biološka funkcija
IgM	Imunitet
miozin	Kontrakcija mišića
insulin	Reguliše nivo šećera u krvi
G-protein	Reguliše ćelijske procese kao signalni proteini

(3)

16. Prepoznavaj u kojoj fazi se nalazi ćelija:

Odgovor: Anafazi

(2)

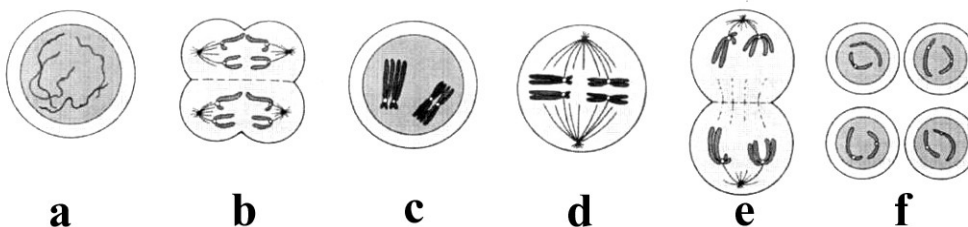
B. Šta je karakteristično za ovu fazu?

Anafaza započinje uzdužnom podjelom centromere čime se sestrinske hromatide razdvajaju. Niti diobnog vretena se tokom ove faze postepeno skraćuju i hromosome povlače na suprotne polove diobnog vretena.

(2)

(A+B)4

17. Na slikama su prikazane faze odvijanja mejoze označene slovima. Poređaj slova po ispravnom redoslijedu.

Odgovor: a,c,d,e,b,f

(3)

18. Molekulama sa lijeve strane pridruži jednu osobinu ili ulogu sa desne strane upisivanjem odgovarajućeg broja na praznu liniju.

1. Masti
2. Fosfolipidi

3 hormon testostosterone
   vitamin K

3. Steroidi
4. Celuloza
5. Laktoza

- 2 amfipatski molekul
- 5 galaktoza
- vitamin C
- 1 očuvanje tjelesne temperature
- 4 rezervni polisaharid

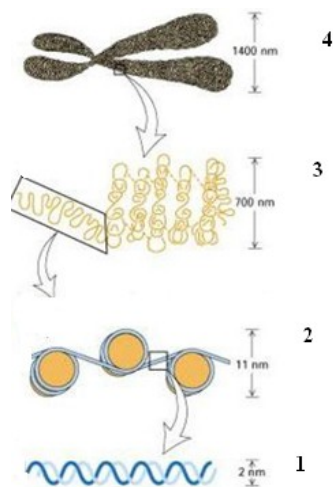
(2)

- 19.** Na prazne crte upiši brojeve od 1. do 6. da dobiješ hronološki slijed procesa koji se odvijaju nakon unošenja ugljenih hidrata do proizvodnje energije u tijelu.

- 3   fosforilacija glukoze uz potrošnju ATP
- 1   hidroliza uz pomoć maltaze
- 4   redukcija NADH u reakcijama stvaranja piruvata
- 6   sinteza ATP prilikom razgradnje limunske kiseline
- 2   olakšana difuzija glukoze u epidermalnu ćeliju
- 5   sinteza acetil-CoA uz oslobađanje CO₂

(3)

- 20.** Slika prikazuje kako se molekula DNK pakuje u mitotički hromozom. Upišite nazive struktura označene brojevima 1,2,3 i 4.

1. DNK
2. Nukleozom
3. hromatida
4. hromozom

(3)

- 21.** Ponuđene metaboličke reakcije razvrstaj na anaboličke i kataboličke upisivanjem slova u odgovarajuće prazno polje tabele
- a. sinteza skroba
  - b. glikoliza
  - c. mliječno vrenje

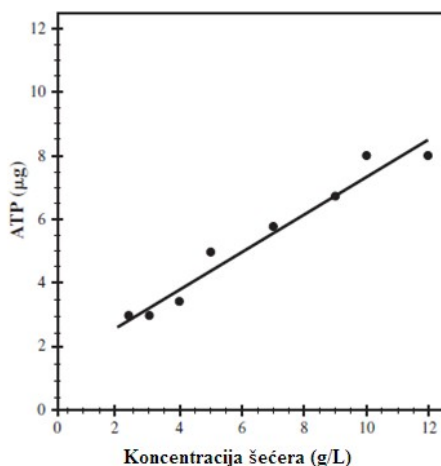
- d. hidroliza makromolekula
- e. Calvinov ciklus

anabolizam	a, e
katabolizam	b, c, d

(2)

22. Grafik predstavlja podatke prikupljene tokom eksperimenta na ćelijskom disanju.

Uticaj šećera na ATP produkciju u eukariotskoj ćeliji

Koji od sledećih zaključaka najbolje odgovara datom grafiku:

- a. ATP produkcija ne zavisi od koncentracije šećera
- b. ATP produkcija je konstantna u ćeliji
- c. Količina ćelijske respiracije se povećava kako koncentracija šećera raste**

(3)

23. Produkt Krebsovog ciklusa su:

- a. 2 ATP
  - b. 36 ATP
  - c. 2 ATP, 6 NADH, 2 FADH**
  - d. 2 molekula piruvata i 2 ATP
  - e. etanol i ugljen dioksid
- (zaokruži tačan odgovor)

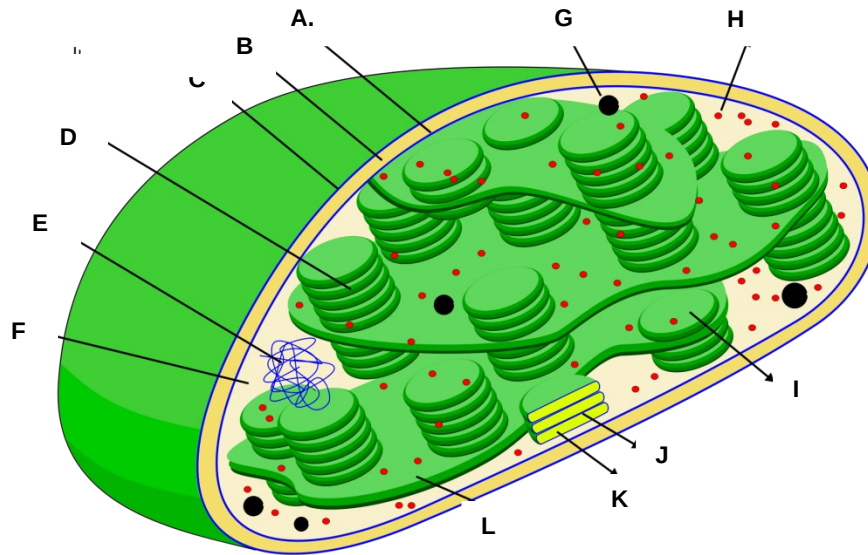
(2)

24. 15% rastvor saharoze je u odnosu na 70% rastvor saharoze:

- a. hipertoničan
  - b. hipotoničan**
  - c. izotoničan
  - d. izometričan
- (zaokruži tačan odgovor)

(2)

25. A. Na šemi je predstavljena ultrastuktura hloroplasta.

U prazna polja, pored odgovarajućeg slova upiši naziv strukture koju predstavlja

A	Unutrašnja membrane
B	Međumembranski prostor
C	Spoljašnja membrane
D	Granum (paketići tilakoida)
E	DNK
F	Stroma
G	Plastoglobula
H	Ribozom
I	Tilakoid
J	Membrane tilakoida
K	Lumen tilakoida
L	Lamela (stroma tilakoid, stroma lamele)

(3)

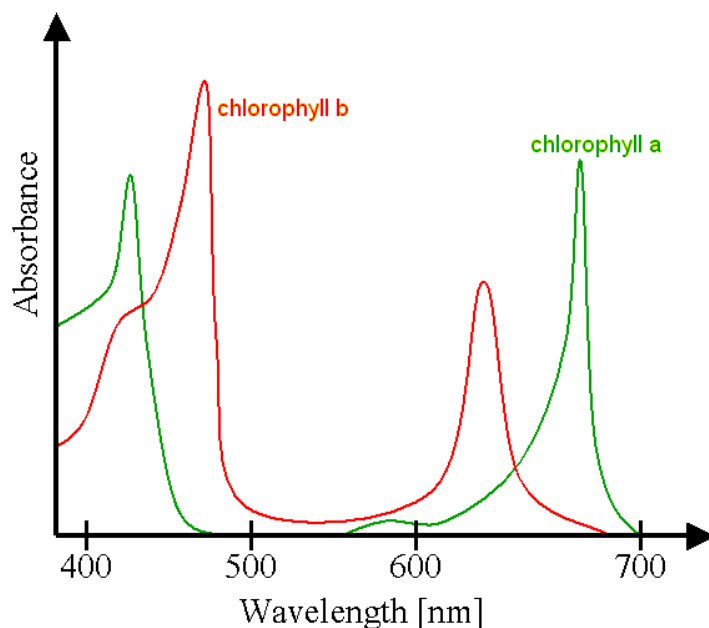
B. Hlorofil ima maksimum apsorpcije u crvenom i plavom dijelu spektra.

(2)

C. Od svih pigmenata u biljnom tkivu jedino hlorofil a može neposredno učestvovati u transformaciji Sunčeve u hemijsku energiju.

(2)

D. Obilježi koordinatne ose i u koordinatnom sistemu prikaži apsorpcione spektre hlorofila a i hlorofila b

(3)

E. U tilakoidima hloroplasta odvijaju se primarne (svijetle) reakcije fotosinteze. U tim reakcijama dolazi do fotolize molekula vode i oslobađanja kiseonika.

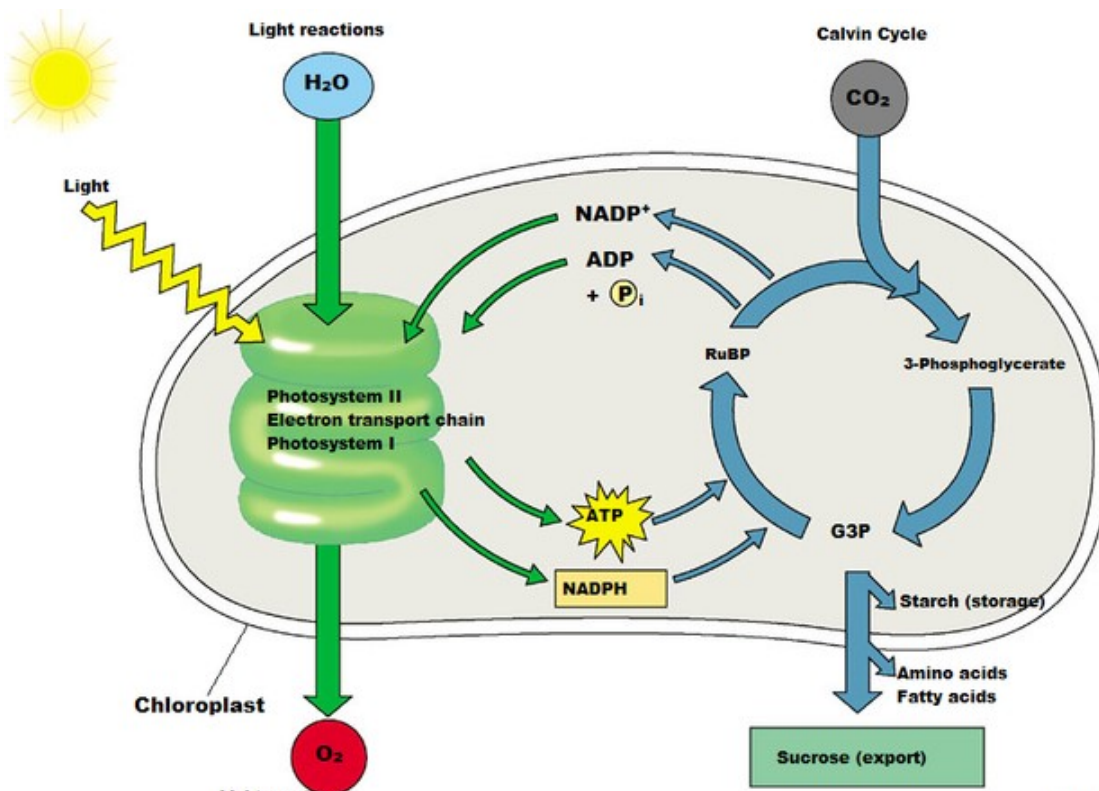
U sekundarnim reakcijama ili Calvinovom (redukcioni pentozno fosfatnom) ciklusu dolazi do redukcije molekula ugljen dioksida i stvaranja ugljenih hidrata.

(2)

F. Koristeći sljedeće termine popuni prazna polja šeme pri čemu neka polja zahtijevaju upis više od jednog pojma:

NADP⁺, NADPH, ATP, Pi, svjetlost, hloroplast, saharoza, skrob, aminokiseline, masne kiseline, primarne reakcije, sekundarne reakcije, O₂, H₂O, CO₂, Ru-1,5-BP, G3P, 3-fosfoglicerat, fotosistem I, fotosistem II, elektron transportni lanac.

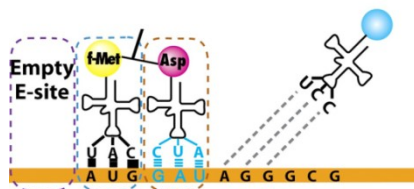

(5)

(A+B+C+D+E+F=17)

26. A. Pažljivo pogledajte sliku i napišite o kom procesu se radi.

Odgovor: translacija, sinteza proteina

B. Ukratko opišite (sa slike) šta se dešava u tom procesu.

Odgovor: tRNK očitava sekvencu sa rRNK i sintetiše se odgovarajuća amino kiselina koja se veže sa sledećom aminokiselinom i gradi se peptidna veza između njih.

(4)

27. **A.** Kvasac *Saccharomyces cerevisiae* može da koristi glukozu kao izvor energije u aerobnim i anaerobnim uslovima. Koji od dolje navedenih procesa odgovara anaerobnim uslovima:

a. Glukoza + glukozo-6-fosfat + 2 ATP → piruvat + 3-fosfogliceralehid + n ATP

b. Glukoza + 2ADP + 2 Pi → 2 etil alkohol + 2 CO₂ + n ATP

c. Glukoza + 2ADP + 2 Pi → mliječna kiselina + n ATP

d. Glukoza + 6 O₂ → 6 CO₂ + 6 H₂O + n ATP

(zaokruži tačan odgovor)

(3)

B. *Saccharomyces cerevisiae* pripada:

a. metazoama

b. protozoama

c. prokariotama

d. eukariotama

(zaokruži tačan odgovor)

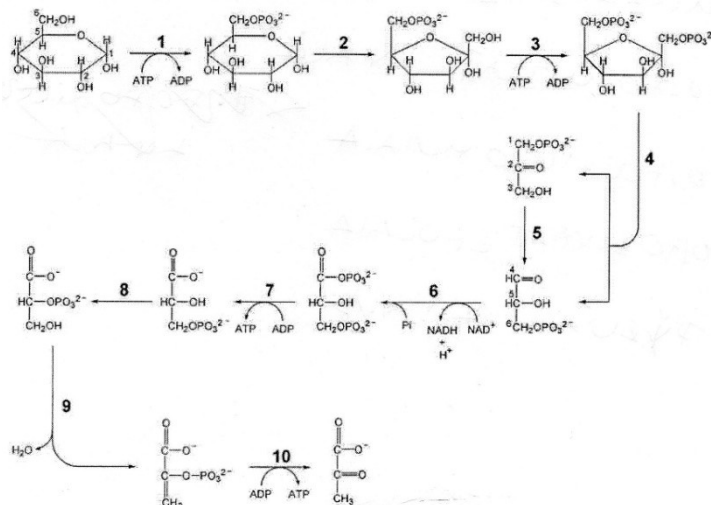
(2

)

(A+B=5)

28. Šema predstavlja reakcije procesa **glikolize**

Brojevi na šemi predstavljaju enzime koji katalizuju određenu reakciju.

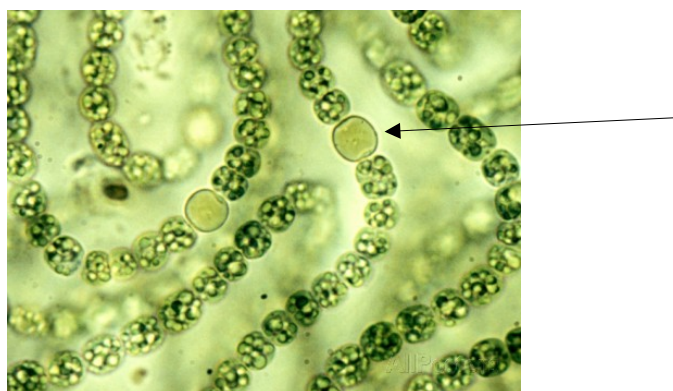

U prazna polja tabele pored određene grupe enzima upiši brojeve enzima (1-10) koji im pripadaju.

Grupa enzima	
OKSIDOREDUKTAZE	6
TRANSFERAZE	1,3,7,10
HIDROLAZE	
LIJAZE	4,9
IZOMERAZE	2,5,8
LIGAZE	

(5)

29. A. Na slici je predstavljena vrsta *Nostoc sp.* koji pripada cijanobakterijama

(2)

B. Strjelicom je označena heterocista.

Za nju vazi sljedeće tvrdnje

a. fiksira azot

b. fotosistem I nije uključen

c. fotosistem II nije uključen

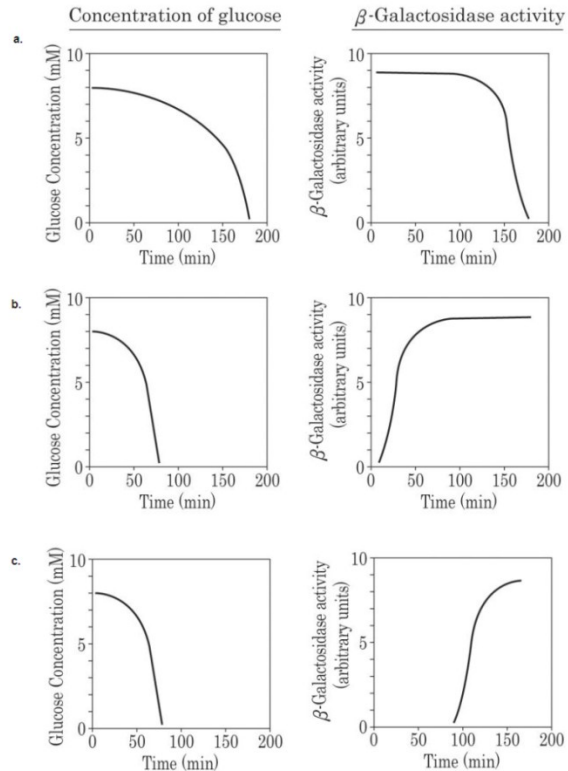
d. učestvuje u razmnožavanju

(zaokruži tačne odgovore)

(3)

(A+B=5)

30. A. Kada *E.coli* raste u hranljivoj podlozi u kojoj se nalazi glukoza i laktoza, bakterija najprije koristi glukozu. Da bi koristila laktozu ekspimiraju se ("otključavaju") geni za metabolizam laktoze (sintetiše se β -galaktozidaza, permeaze i druge molekule neophodne za katabolizam laktoze). Pogledajte pažljivo grafikone i upišite koji par najbolje prikazuje promjene koncentracije glukoze u podlozi i aktivnost β -galaktozidaze u ćeliji kada bakterija ima dva izvora šećera (glukoza i laktozu).

(zaokruži tačan odgovor)

Tačan odgovor: c

(2)

B. *E.coli* ima ćelijski zid sastavljen od:

- a. hitina
- b. celuloze

c. peptidoglukana

- d. proteina

(zaokruži tačan odgovor)

(2)

C. U mikroskopskom preparatu pripremljenom od pacijenta koji je inficiran sa *E.coli* uočava se kao:

- a. gram pozitivna diplokoka
- b. gram negativna diplokoka

c. gram negativan štapić

- d. gram pozitivan štapić

(zaokruži tačan odgovor)

(2)

D. *E.coli* ima:

- a. 23 hromozoma
- b. 20 hromozoma
- c. 2 hromozoma

d. 1 hromozom

(zaokruži tačan odgovor)

(2)

$$(A+B+C+D=8)$$